

FRIEDRICH NIETZSCHE

(1844– 1900)

VĚDECKÁ KNIHOVNA
UNIVERZITY J. E. PURKYNĚ
V ÚSTÍ NAD LABEM

170. výročí narození

Dne **15. října 1844** se narodil německý filosof, klasický filolog, básník a skladatel (i když jeho poezie a hudební kompozice byly zastíněny jeho pozdějšími filosofickými spisy), **Friedrich Nietzsche**.

Pocházel z malé obce Röcken u Lützeny poblíž Lipska **z rodiny luteránského faráře**. Otec mu v pěti letech zemřel a rodina se přestěhovala do Naumburgu nad Saalou, kde žil malý Friedrich se svou matkou a sestrou u babičky v „ženské domácnosti“ ještě se dvěma neprovdanými tetičkami z otcovy strany a se služebnou; teprve s dědictvím po babičce, která zemřela v r. 1856, mohla matka pořídit vlastní bydlení. Navštěvoval nejdříve všeobecnou chlapeckou školu, od roku 1854 církevní školu v Naumburgu, kde vyniklo jeho **jedinečné hudební**

a jazykové nadání. Dále pokračoval na uznávané internátní škole Schulpforta (1858–1864). Roku 1864 začal studovat **protestantskou teologii a klasickou filologii na univerzitě v Bonnu**, studia teologie zanechal a o to víc se nadchl pro filologii. Za Prusko-rakouské války byl v roce 1867 **odveden a sloužil rok jako dobrovolník pruského dělostřelectva v Norimberku**. Po těžkém pádu z koně v březnu 1868 byl uznán neschopným další služby. Ještě před promoci se stal **mimořádným profesorem klasické filologie na univerzitě v Basileji**, roku 1879 musel ze zdravotních důvodů (silná krátkozrakost vedoucí prakticky až ke slepotě, záchvaty migrény a žaludeční potíže) **předčasně odejít do penze**. Následujících deset let cestoval, žil na různých místech jako autor na volné noze; v létě nejčastěji v Sils-Maria v jižním Švýcarsku, v zimě v Itálii (Janov, Rapallo, Turín) a také v Nice. Během cest napsal většinu svých velkých děl. **V lednu 1889 se v Turíně nervově zhroutil** a zbytek života strávil v polovědomém stavu jako duševně nemocný (progresivní paralýza). Prodělal několik infarktů a dne **25. srpna 1900 zemřel na zápal plic**.

Jeho emotivní filosofie je **silně poznamenána jeho životním osudem** a zároveň stále silnějším pocitem, že právě on musí něco podniknout pro záchranu světa, ohroženého nihilismem. Byl ovlivněn řeckou filosofií a dílem Arthura Schopenhauera a Richarda Wagnera, s nimiž se ale později rozešel. Sepsal řadu filosofických děl, která měla velký vliv na myšlení 20. století. Jeho hlavním tématem byla **ostrá kritika evropského myšlení, zejména platónské tradice**

a křesťanské morálky, jimž Nietzsche vytýkal, že se staví proti síle tvořivého života a vedou k nihilismu. Jeho nejznámějším spísem je **Tak pravil Zarathustra** (1885), stěžejní je také **Mimo dobro a zlo** (1886), kde rozvíjí téma nadčlověka, který stojí mimo dobro a zlo. Za zmínku stojí dílo **Lidské, příliš lidské** (1878), jeho první rozsáhlé dílo napsané formou „aforismů“, nebo polemický spis **Genealogie morálky** (1887), kde opustil aforistickou formu a napsal jej během pouhých tří týdnů jako své snad nejucelenější dílo.

V NAŠÍ KNIHOVNĚ JE MOŽNÉ SI VYPŮJČIT:

Friedrich Nietzsche: Also sprach Zarathustra I-IV; Breviář; Duševní aristokratismus; Ecce homo; Filosofie v tragickém období Řeků

Aleš Novák: Epifanie věčného návratu téhož: filozofická interpretace základní myšlenky F. Nietzscheho

Eugen Fink: Filosofie Friedricha Nietzscheho

